

Skötsel­anvisningar för markstens­beläggningar

Marksten och plattor i betong är starka och tåliga produkter fram­ställda av naturliga material. Beläggningen som sådan kräver därför inget under­håll. Betongens yta påverkas över tid av slitage, väderlek, smuts, luft­föroreningar och gummiavtryck. Övriga förändringar hänger oftast samman med om lägg­nings­arbetet är fackmannamässigt utfört med tanke på bärlager, fogar och kantsäkring.

Kalk­fällningar

Betong är en natur­produkt och kalk är en beståndsdel i betongen. Kalk­fällningar kan före­komma och de utgör ett estetiskt problem. Kalk­fällningar är inte reklamations­grundande. De försämrar inte produktens hållbarhet, utan är en naturlig del av betongens här­dnings­process. I regel slits utfällning bort efter kortare eller längre tid beroende på angreppets styrka och på det slitage ytan utsätts för.

Kalk­fällning upp­kommer när oreagerad kalcium­hydroxid från betongen ansamlas vid produktens yta. Kalcium­hydroxiden omvandlas vid kontakt med vatten och koldioxid till kalcium­karbonat. Processen kallas även urlakning. Kalk­fällningarna syns som ljusa fält eller oregel­bundna ringar på betong­produktens yta. Kan före­komma såväl på markstenar/plattor som på murblock. Kalk­fällningar är inte vanligare i färgad betong än i grå betong. Däremot syns de tydligare ju mörkare betong­produkten är.

Borstning med fint stenmjöl kan slita bort lättare angrepp. Svåra kalk­fällningar tvättas bort mekaniskt med 10-20% syra, t ex citron- eller saltsyra. Akta bar hud och ögon. Var försiktig så det inte spiller på intilliggande växtlighet. Skölj noga med vatten efter syratvättningen.

Impregnera med SurfaPore

Impregnerade betong­produkter är förseglade i ytan och därmed skyddade mot kalk­fällningar. Speciellt känsliga ytor, t ex blåstrade ljusa plattor kan ta åt sig av smuts från luft och regn. För att skydda mot detta kan plattorna även efter utläggning behandlas med impregnerings­medel. SurfaPore är en vatten­baserad impregnerings­vätska som inte innehåller farliga lös­nings­medel. Med nanoteknologi skapas en vattentät yta för cement, fog, natursten, tegel eller konstgjord sten. Resultatet är enastående, en osynlig barriär mot fukt, sprickor, erosion och mikroorganismer.

Under­håll

Fogsanden i en nylagd markstens­beläggning bör hållas under uppsikt, speciellt under det första året. Försvinner fogsanden mister de enskilda stenarna sin samverkan och deformationer kan upp­komma. Sugande sopmaskiner tar lätt upp den nylagda sanden. Ny fogsand måste därför till­föras kontinuerligt. Ojämnheter i ytan bör rättas till så fort som möjligt.

Plattor och marksten av betong är känsliga för salthaltigt vatten och ren vägsalt, varför halk­bekämpning genom saltning bör undvikas på markbetongytor, speciellt under det första året.

Vid högtrycksspolning skall lågt vattentryck, stort avstånd mellan munstycke och sten samt liten spolnings­vinkel väljas (max 30°). Om betongens yttersta skikt nöts bort kommer beläggningen framöver att bli ännu mer mottaglig för orenheter. Därför är rengöring med borste och vatten att föredra framför den hårda nötning som upprepad högtryckstvätt innebär.

Problem med ogräs uppkommer vanligen endast på ytor med litet slitage. Ogräset kan förebyggas redan i anläggningskedet bl a genom att blanda in cement eller kalk i sättsanden. Därmed skapas en ogynnsam miljö för ogräset. Genom att alltid ha fyllda fogar begränsas ogräsproblemet. S:t Eriks Ogräshämmande Dekorfog är ett miljövänligt och ekologiskt fogmaterial med lång livslängd som motverkar ogräsetablering genom ett högt pH-värde (9,6).

Rengöring av fläckar

Mossa, svamp och alger förekommer framför allt på vinterhalvåret och på skuggsidan samt under växtlighet. De gynnas av en kväverik miljö och högt pH. Tidig påväxt avlägsnas genom försiktig högtrycksspolning eller genom sopning med grovt grus. Mossa i fogarna kan skrapas bort. Försiktig spridning av zinksalt är en typ av kemisk bekämpning med långtidseffekt.

Tuggummifläckar skrapas av och tvättas sedan med hett vatten och högtryckstvätt. Påfyllning av fogsand krävs efteråt. Även kemiskt ren bensin kan användas för rengöring.

Oljefläckar, färsk olja tas torkas snabbt upp med papper, trasa eller Absol. För äldre fläckar används oljeupplösande medel och varmt vatten. Även diskmedel kan användas för upplösning av oljan och smutsen.

Rostfläckar kan avlägsnas med högtryckstvätt.

Målarfärg, oljebaserad färsk färg sugs upp med papper och täcks med sågspån eller Absol över en natt. För torkad färg används skurpulver. Vattenbaserad färg sugs upp med papper och tvättas därefter bort.

Du kan också prova rengöringsmedlet DeSalin som är ett koncentrerat, mycket effektivt rengöringsmedel med snabbt resultat och många användningsområden. Men om fläcken är liten eller begränsad är det ofta lättast att byta ut nedsmutsad platta eller sten.